WYNIA'S WEEK

De Duitse kiezers zijn het groene gedram uit Berlijn helemaal zat

Posted on 14 oktober 2023 by Willy Hemelrijk

Afgelopen zondag, een dag waarop heftiger buitenlands nieuws de aandacht opeiste, waren er regionale verkiezingen in Beieren en Hessen. Dat zijn belangrijke Duitse deelstaten, goed voor een kwart van de nationale economie.

De *Landtagswahlen* liepen zoals verwacht uit op een ruime overwinning voor de christendemocratische partijen CDU (Hessen) en CSU (Beieren). En dat waren toch al de grootste partijen in beide deelstaten; ze leveren er ook de beide minister-presidenten. In Beieren kreeg de CSU onder leiding van Markus Söder 37,0 procent van de stemmen, ongeveer evenveel als in 2018. In Hessen haalde de CDU van minister-president Boris Rhein 34,6 procent, een winst van 7,6.

Het rechtse Alternative für Deutschland (AfD), zeg maar de Duitse PVV, werd de tweede partij in Hessen (18,4 procent, plus 5,3) en de derde partij in Beieren (14,6 procent, plus 4,4) en deed het in beide deelstaten beter dan ooit te voren. In het minder welvarende Oost-Duitsland – de voormalige DDR – is de partij al veel langer erg populair.

Een 'Brandmauer' tegen de rechtse AfD

Het almaar groeiende migratievraagstuk speelt bij die gestegen populariteit natuurlijk een grote rol. Toch zal de AfD in Beieren en Hessen in de oppositie blijven, want er is door de andere partijen een *cordon sanitaire* afgesproken. In Duitsland gebruiken ze daar het woord *Brandmauer* voor.

De AfD kijkt al vooruit naar volgend jaar. Dan zijn er niet alleen verkiezingen voor het Europees Parlement (9 juni) maar ook, in september, *Landtagswahlen* in Saksen, Thüringen en Brandenburg. De kans bestaat dat de AfD in deze drie Oost-Duitse deelstaten de grootste partij wordt. Dan moet blijken of ze andere partijen tot samenwerking kan dwingen.

Grote verliezers afgelopen zondag waren de drie partijen die sinds 2021 deel uitmaken van de bondsregering in Berlijn. In Duitsland spreekt men over een *Ampelkoalition* (verkeerslichtcoalitie): de rode socialisten van bondskanselier Olaf Scholz (SPD), bijgestaan door de Groenen en de liberale FDP, die geel als partijkleur heeft. Het is voor de drie partners een *Verlustgeschäft* geworden, kopte *Die Zeit Online*, oftewel een verliesgevende business.

De SPD heeft in Beieren, waar de partij toch al nooit populair was, slechts 8,4 procent van de stemmen gehaald, ruim één procent verlies. In Hessen zakte de partij weg naar 15,1 procent (min 4,7). In Beieren was het de slechtste SPD-uitslag sinds 1893; in Hessen de slechtste uitslag ooit.

De FDP bleef in Beieren (3,0 procent) onder de kiesdrempel steken en wist in Hessen (5,0 procent) maar net genoeg stemmen te halen om een gedwongen vertrek uit de *Landtag* te voorkomen.

De Groenen waren in beide deelstaten goed voor ruim 14 procent van de stemmen, maar verloren nóg forser dan hun Berlijnse coalitiepartners: min 3,2 procent in Beieren en min 5,0 in Hessen.

Burgers vrezen stijgende energieprijzen

De christendemocraten zitten in beide deelstaten in de *Landesregierung*, maar leiden in de Bondsdag de oppositie. Dat heeft ze geen windeieren gelegd, want de kiezers in Beieren en Hessen hebben de verkiezingen vooral aangegrepen om hun

onvrede te uiten met het landelijke beleid. Het zijn dan ook vooral nationale thema's die de burgers hoog zitten, zoals immigratieproblemen en de verregaande regeringsmaatregelen tegen klimaatverandering. Pas in 2025 zijn er weer landelijke verkiezingen. Volgens peilingen wil een meerderheid van de Duitsers liever vervroegd naar de stembus.

Het liberaal-conservatieve Duitse opinietijdschrift *Tichys Einblick* concludeert dat de kiezers de SPD en de FDP hebben afgerekend op de beloftes die ze in Berlijn niet zijn nagekomen, maar dat de Groenen juist hebben verloren vanwege de verkiezingsbeloftes die ze nationaal wél hebben weten waar te maken. De groene – verliezende – lijsttrekker in Hessen sprak dan ook van 'sterke tegenwind uit Berlijn.'

Een heikel thema dat veel burgers direct raakt, is bijvoorbeeld de verwarmingswet: het *Heizungsgesetz*. Met gas- en oliegestookte ketels wordt korte metten gemaakt; vanaf 2024 moeten nieuwe verwarmingsinstallaties voor 65 procent duurzame energie gebruiken. Dat is op nationaal niveau zo geregeld, natuurlijk vooral op initiatief van de Groenen. De laatste Duitse kerncentrale is ook onlangs gesloten, en veel burgers vrezen, nu de winter eraan komt, stijgende energieprijzen.

Vooruitzicht: radicaliserende Groenen

Bij *Tichys Einblick* denken ze dat het regeringsbeleid in Berlijn door de verkiezingsuitslagen in Hessen en Beieren niet zal veranderen. FDP en SPD zijn ernstig verzwakt, en hebben geen verweer tegen de Groenen, die best eens verder zouden kunnen radicaliseren.

Willy Hemelrijk *schrijft regelmatig over internationale politiek voor* ***Wynia's Week****.*

De ***donateurs maken Wynia's Week.*** *U zorgt er als donateur voor dat ons onafhankelijke magazine twee keer per week en 104 keer per jaar kan verschijnen. Doneren kan op verschillende manieren, kijk* ***HIER****.* ***Hartelijk dank!***